

بسم الله الرحمن الرحيم

تحركات مردمی در عراق، لبنان و ایران

(ترجمه)

پرسش

می‌دانیم که تحركات مردمی در عراق، لبنان و ایران خودجوش بوده، چنانچه در راهکارهای اصلی منتشرشده به تاریخ 5 نوامبر 2019م گفته شده بود: پرسش اینست که آیا این تحركات هنوز خودجوش است؟ و این که آیا اروپا نیز در این سه سرزمین، که امریکا در آن صاحب نفوذ اصلی به شمار می‌رود، نقشی دارد؟ و این که اوضاع جاری در این سه سرزمین به حالت فعلی باقی خواهد ماند و یا امریکا در پی تغییر تمام این مزدوران و یا بعضی از آنان به صورت عادی و یا توسط اردو است؛ چنانچه در مصر و سودان این کار را انجام داد؟ جزاک الله خیراً!

پاسخ

برای روشن شدن پاسخ پرسش‌های مطرح شده به بررسی نسبی امور زیر می‌پردازیم:

یکم) دلایل اعتراض‌ها و انگیزه‌های آن:

بلی، اعتراض‌ها در هرسه دولت به گونه خودجوش بالاگرفت و انگیزه‌های آن مختصراً موارد زیر بود:

1. **اعتراض‌های عراق:** اعتراض‌های مردمی در عراق در اوایل ماه اکتبر 2019م به گونه تظاهرات و اعتصاب‌ها آغاز گردید و رفته رفته تا بستن پل‌ها و سرک/جاده‌های اصلی در بغداد گسترش یافت. دلیل آن؛ اوضاع بد اقتصادی، فراگیر شدن فساد اداری و مالی در دستگاه‌های حکومتی و افزایش میزان بیکاری بود که به گونه خودجوش و پس از افزایش بی‌عدالتی و مختل شدن روند زنده‌گی مردم بالا گرفت. نظام حاکم در 16 سال نه مشکل برق را حل کرده توانست و نه برای فارغ التحصیلان/دانش‌آموخته‌ها زمینه‌های کاری فراهم کرده توانست و نه هم با وجود سرمایه هنگفت نفتی که عراق دارد، نیازهای اولیه مردم را برآورده نمود. اینجا بود که اعتراض‌ها بالاگرفت و نزدیک به 350 تن کشته و هزاران تن دیگر مجروح و بازداشت به جا گذاشت، دفاتر کاری احزاب سهیم در حکومت و وابسته به ایران آتش زده شد، سپس در ماحول قونسل ایران در کربلاء به تاریخ 4 نوامبر 2019م آتش افروخته شد و این قونسلی توسط مردم سنگ‌باران شد و همه خواستار اخراج آن از این شهر شدند. هم‌چنین قونسلی ایران در نجف نیز به تاریخ 27 نوامبر 2019م آتش زده شد. بیش‌ترین چیزی که باعث سرگیجه و حیرت‌زده‌گی حکومت عراق شد، این بود که اعتراض‌ها در مناطقی بالاگرفت که نظام آن را مرکز ثقل مردمی خود بر می‌شمرد، مانند بغداد، ناصریه، کربلاء، نجف و سایر شهرهای جنوب. اعتراض‌ها در این مناطق به حدی شدید بود که عبدالمه‌دی نتوانست موقف حکومتی خویش را نگهدارد و به تاریخ 30 نوامبر 2019م استعفاء داد و پارلمان به تاریخ 1 دسامبر 2019م استعفایش را پذیرفت.

2. اعتراض‌های لبنان: اوضاع اقتصادی لبنان در لبه پرتگاه کامل قرار گرفته و یا عنقریب قرار خواهد گرفت، چنان‌چه «قرضه‌های لبنان در اوایل سال 2019م به 8532 میلیارد دالر رسید.» (منبع: العربی جدید 15 مارچ 2019م) این یک مبلغ هنگفت است در حدی که تقریباً نیمی از درآمد دولت لبنان در بدل سود این قرضه‌ها پرداخته می‌شود. «میزان قرضه‌های کشور به 152% کل تولید داخلی آن می‌رسد و سودی که باید در بدل این قرضه‌ها پرداخته شود، تقریباً نیم درآمد دولت را در بر می‌گیرد.» (منبع: بی بی سی 28 اکتوبر 2019م) این جنایت‌های سرمایه‌داری منجر به «حجم عظیمی از بیکاری در لبنان گردیده که شامل 32 در صد افراد زیر 35 سال می‌شود.» (منبع: بی بی سی 26 نومبر 2019م) در اوج این ویرانی اقتصادی به ارث مانده از طبقه سیاسی حاکم برای مردم بود که مسأله "مالیات و تس اپ" به تاریخ 17 اکتوبر 2019م مطرح گردید و افکار عامه مردم لبنان را به خروش آورد، مردم دفاتر برخی از نماینده‌گان پارلمان به خصوص در جنوب لبنان را آتش زدند و زبانه‌های این خروش بیروت، نبطیه و صور را در نوردید و تظاهرات سنگینی راه‌اندازی گردید. سپس خیلی زود مردم خواستار استعفای حکومت شدند، بلکه حتی خواهان تغییر تمام چهره‌های برجسته سیاسی در لبنان گردیدند. طرف‌داران حزب ایران در لبنان، "حزب الله" با همان مفکوره نظامی دولت و طرف‌داران آن با استفاده از آن خود را محافظت می‌کنند، شروع به ترساندن تظاهرکننده‌گان نمودند و به تاریخ‌های 24 و 25 اکتوبر 2019م به مناطق تجمع مردم یورش بردند. سپس طرف‌داران حزب ایران و گروه آرمان توپ را در بیرون یک بار دیگر به میدان مردم برگرداندند!

3. اعتراض‌های ایران: دولت ایران وضعیت بهتری نسبت به دولت‌هایی که در محور آن می‌چرخند -عراق، لبنان و قبلاً سوریه- ندارد، چنان‌چه این دولت فاقد حمایت مردمی در حکومت‌داری خود می‌باشد، طوری که نیروهای بسیجی عرصه‌های وسیعی از اقتصاد ایران را زیر سیطره خود دارند. این دولت مناطقی غیر فارسی را به حاشیه رانده و این امر باعث تشکل کمربندی از شهرهایی در اطراف این سرزمین شده که هیچ امیدی به نظام حاکم ندارند، هم چنین وضعیت بد اقتصادی را به وجود آورده که هر لحظه ممکن است در مرکز و یا اطراف آن به گونه یک‌سان منفجر گردد. این واقعاً جای ننگ و شرم است برای نظامی که با افتخار از برنامه هسته‌ای و صنعت تولید موشک سخن بزند و در عین حال اعتراض‌های مردمی در آن به دلیل کمبود نفت بالا گیرد؛ کمبودی که ناشی از کمبود پالایشگاه‌های نفتی است؛ صنعتی که فراهم‌آوری آن برای دولت‌هایی که غمخوار واقعی مردم باشند، کاری پیچیده و دشوار نیست. مشکل دیگر اینست؛ با وجود آن که میزان مصارف نفت در داخل ایران از سال 2017م در حدود 40% افزایش یافته، اما دولت در راه‌اندازی پالایشگاه نفتی ولایت/استان هرمزگان ناکام بوده و در عین حال مقدار زیادی نفت توسط باندهایی به دلیل تفاوت قیمت آن به خارج قاچاق می‌شود؛ باندهایی که شناسایی آن برای دولت به هیچ‌وجه کار دشواری نیست و این خود نشان دیگری از ناکامی دولت در اداره نمودن یکی از مهم‌ترین منابع اقتصادی این سرزمین، "نفت" است. اقدامی که دولت نمود این بود که قیمت نفت را 300% افزایش داد که منجر به بالاگرفتن اعتراض‌ها به تاریخ 15 نومبر 2019م در تهران و ده‌ها شهر دیگر ایران شد. اعتراض‌ها به اندازه‌ای شدت گرفت که بعضی از بانک‌ها آتش زده شد، شماری از حوزه‌ها و دفاتر امنیتی حکومت آتش زده شد. حکومت برای جلوگیری از ارتباط اعتراض‌کننده‌گان با یک دیگر، خدمات اینترنتی را قطع نمود و در برخوردش با این تحرکات اعتراضی از بالاترین حد ممکن خشونت و قهر استفاده کرد و سعی نمود آن را با زور آتش و آهن فرو نشاند.

«در عین حالی که نیروهای امنیتی ایران به حملات سرکوب‌گرایانه خویش علیه تظاهرکننده‌گان ادامه می‌دهد، مخالفان حکومت ایران به تاریخ 23 نومبر اعلان نمودند که شمار افراد کشته شده در این اعتراض‌ها از مرز 300 تن فراتر رفته که 99 تن آنان شناسایی

شده اند و شمار مجروحین از 4000 و شمار بازداشت شده گان از 10 هزار تن فراتر رفته. آنان هم چنین گفته اند که نیروهای بسیجی پیکر شماری از کشته شده گان را از شفاخانه/بیمارستان ها به جهتی نا معلوم برده اند». (منبع: اندپندت عربی 24 نومبر 2019م)

دوم) آیا هنوز اعتراض ها خودجوش بوده و اروپائیان در آن دخیل نیستند؟

اروپا سعی نمود از این اعتراض ها استفاده نماید، اما در کارش برای مختل نمودن نفوذ امریکا در این سه سرزمین موفق بود، شرح مسأله قرار ذیل است:

1. **تلاش های اروپا در عراق:** چنان که قبلاً اشاره شد؛ اعتراض های عراق، به ویژه در مناطق جنوب، اعتراض های روزافزون بوده و بیشتر در مناطق شیعه نشین متمرکز بود. بعید به نظر نمی رسد اروپا، مخصوصاً انگلیس، تلاش کرده باشد از آن به نفع خود استفاده کند. هرچند دلایل موثقی در خصوص مداخله انگلیس در اعتراض های ایران وجود ندارد، اما ایران روی این مسأله حساب های زیادی باز نموده بود و حتی آن را یک تهدید می دانست؛ در حدی که خطیب نماز جمعه تهران، محمد علی موحدی در جریان خطبه اش تظاهرکننده گان عراق را "شیعه گان انگلیس" خوانده گفت: «بعضی گروه های منحرفی که ما آنان را شیعه گان انگلیس می نامیم، به صفوف مردم عراق نفوذ کرده اند.» (منبع: ایران انترنشنل 1 نومبر 2019م) این اظهارات وی بیانگر نگرانی مسوولین حکومت ایران از سوءاستفاده انگلیس از تحركات مردمی است. به علاوه آن؛ حکومت ایران سعی نمود اعتراض کننده گان را هشدار دهد که شما را مزدوران انگلیس معرفی خواهیم نمود، به ویژه با توجه به این که موقف انگلیس در حمایت از اعتراض های ایران تقریباً صریح و واضح بود. سفارت انگلیس در صفحه رسمی "تویتر" خویش نوشت: «تظاهرات مسالمت آمیز یکی از حقوق مردم عراق است.» و افزود: «خشونت در برابر تظاهرکننده گان کاری غیر قابل قبول است. ما برای مجروحین و خانواده های کسانی که جان خود را در این تظاهرات از دست داده اند دعا می کنیم.» (منبع: آژانس اسپوتنیک روسیه 5 نومبر 2019م) دقیقاً همین موقف را اندرو موریسون وزیر دولت انگلیس گرفت که توسط سایت خبری العین به تاریخ 27 اکتوبر 2019م منتشر نمود.

2. **تلاش های اروپا در لبنان:** روشن است که در لبنان هم وابسته گان امریکا فعالیت دارند و هم وابسته گان اروپا. این نیز روشن است که وابسته گان امریکا، چه آنانی که مستقیماً وابسته به امریکا هستند مانند میشل عون و بری و یا آنانی که غیر مستقیم وابسته هستند، مانند حزب الله از طریق ایران از نظر مادی دست بالا را دارند. اما وابسته گان به اروپا "انگلیس و فرانسه"، موقف ضعیفی دارند مانند جعجع و جنبلاط و غیره. در مورد حریری باید گفت که او نسبت به همه ضعیف تر است، زیرا یک پای او در اروپاست و پای دیگرش در سعودی، وابسته به امریکا.

این طرف های وابسته توان اتخاذ تصامیم نهائی را ندارند، بلکه کاری را که انجام می دهند در حد مختل نمودن موقف طرف مقابل است و بس، مثلاً چهار وزیر نیروهای لبنان یکجا به تاریخ 19 اکتوبر 2019م از حکومتی که مردم خواهان سقوط دادن آن بودند، استعفاء کردند؛ سپس سعدالحریری نخست وزیر به تاریخ 18 اکتوبر 2019م خواستار مهلت 72 ساعته برای رسیده گی به بحران شد، اما برخلاف تمایل رئیس دولت و حزب ایران که از نظر امنیتی دست بالا را دارد، خود به تاریخ 29 اکتوبر 2019م استعفاء داد. سپس فرانسه نماینده اش کریستوف فارنو مدیر بخش خاورمیانه و شمال افریقا در وزارت خارجه فرانسه را به لبنان فرستاد؛ «وی در این سفر پیام ایمانویل مکرون، رئیس جمهور فرانسه را به عون رئیس جمهور لبنان انتقال داد و در آن تأکید شده بود که فرانسه به اوضاع

جاری در لبنان توجه داشته و آماده است لبنان را در شرایط پیش آمده همکاری کند.» (منبع: العربیه 13 نومبر 2019م) این سفر نماینده فرانسو توسط وابسته‌گان امریکا استقبال نشد، چنانچه آژانس ملی و رسمی لبنان به نقل از باسیل وزیر خارجه لبنان گفت که «وی خطاب به نماینده فرانسو گفته است که هیچ جهت بیرونی نباید در بحران لبنان دخالت نموده و از آن سو استفاده کند.»

انگلیس نیز نماینده اش ریچارد مور را به لبنان فرستاد و وی با میشل عون دیدار کرده گفت: «حکومت شاهی بریتانیا مدت‌های زیادی است که شریک و پشتیبان مهم لبنان است، به طور نمونه می‌توان به 200 میلیون دالری اشاره نمود که انگلستان در سال گذشته برای تأمین امنیت، استقرار، شکوفایی و حفظ حاکمیت لبنان هزینه و سرمایه گذاری نمود.» وی افزود: «بسیار مهم است که به حق اعتراض مسالمت‌آمیز احترام گذاشته شود و هرگونه سرکوب کردن تحرکات اعتراضی توسط اعمال خشونت یا ایجاد رعب و وحشت توسط هر جهتی که باشد، کار قطعاً کاری غیرقابل قبول است.» (منبع: اندپندنت عربی 25 نومبر 2019م)

3. تلاش‌های اروپا در ایران: حکومت ایران مثل همیشه ادعا می‌نمود که در برابر دسیسه‌ها و تهدیدهای خارجی مقاومت می‌کند؛ «حسین سلامی فرمانده نیروهای بسیج ایران امروز مستقیماً امریکا، اسرائیل (دولت یهود)، انگلیس و سعودی را هشدار داد که در صورت عبور از "خطوط سرخ/قرمز" در تعامل با کشورش، آنان را نابود خواهند نمود. سلامی که در جمع تظاهرکننده‌گان طرفدار حکومت در تهران سخن می‌گفت و جریان سخنانش در تلویزیون ایران منتشر می‌شد، افزود: «خطاب به امریکا، اسرائیل (دولت یهود)، آل سعود انگلیس می‌گوییم: شما در میادین زیادی ما را تجربه نمودید و نتوانستید پاسخ دهید و جهان شاهد این برخوردهای مان بود.» وی افزود: «به شما می‌گوییم که از خطوط سرخ نگذرید و اگر بگذرید بدانید که شما را نابود خواهیم کرد.» (منبع: آر تی 25 نومبر 2019م)

حکومت ایران سعی دارد وانمود کند که در پس اعتراض‌ها نیروهای خارجی قرار دارند و نه مردمی که طعم تلخ محرومیت‌ها را چشیده اند! در حالی که نشانه‌های زیادی وجود دارد که اعتراض‌های مردم برخاسته از دل و احساس خودشان است، اما به نظر می‌رسد شعار مداخله بیرونی در نظام ایران نهادینه گردیده، در حدی که حتی، چنانچه قبلاً اشاره شد، خطیب نماز جمعه تهران نیز شیعه‌گان تظاهرات عراق را متهم به شیعه‌گان انگلیس نمود! شکی نیست که اعتراض‌های اخیر در ایران اولین اعتراض‌ها نیست و قطعاً آخرین آن نیز نخواهد بود و به گمان اغلب این اعتراض‌ها خودجوش بوده و هیچ نشانه‌ای وجود ندارد که بیانگر دخالت دست‌های بیرونی و بین‌المللی باشد. اعتراض‌های ایران شباهت زیادی به اعتراض‌های سوریه دارد؛ مردم در برابر حکام ظالمی سربلند می‌کنند که سیاست‌های شان هرگز نشانی از رسیده‌گی به امور امت را نداشته.

سوم) در مورد تصمیم امریکا برای تغییر دادن مزدورانش در این سه نظام، موضوع از این قرار است:

1. نفوذ واقعی در این سه دولت از آن امریکاست، اما اروپا "انگلیس و فرانسو" نتوانسته در این نفوذ با امریکا سهیم شود.
2. حکام این سه دولت هم‌چنان در خدمت سیاست امریکا قرار خواهند داشت و امریکا بر اساس لزوم دید خود آنان را تغییر و یا نگه می‌دارد تا آن که امت اسلامی دست به قیام درست و مبتنی بر اسلام بزند که منجر به تغییر درست و صحیح شود.

3. شکی نیست که خواست اصلی کفار استعمارگر از حکام مزدورشان این است که منافع آنان را تأمین کنند، پس در صورتی که در زمان حاکمیت این حکام شورش و اغتشاشی صورت گیرد، استعمارگران برای مدت حساب شده‌ای به آنان مهلت می‌دهند تا اوضاع را آرام کنند، اما اگر نتوانستند اوضاع را آرام کنند، به این معنی است که دیگر توان خدمت‌گذاری را ندارند و اینجاست که کسان دیگری را جایگزین شان می‌کنند. این جایگزینی گاهی با ابزاری فریبنده به نام دموکراسی می‌باشد، طوری که مزدور جدیدی با چهره کم‌تر سیاه و آلوده نسبت به مزدور قبلی آماده می‌کند و این اسلوب در صورتی به کارگرفته می‌شود که اوضاع بیش از حد بحرانی نباشد، اما در صورتی که اوضاع بیش از حد بحرانی باشد، از ابزار "نظامی" استفاده می‌شود، چنانچه در 2011م در مصر و در 2019م در سودان انجام شد.

چهارم) با بررسی نمودن تغییرات احتمالی در این سه دولت با توجه به وضعیت موجود در آن‌ها چنین به نظر می‌رسد:

1. در خصوص ایران: آمریکا با صراحت کامل اعلان می‌کند که در پی تغییر نظام حاکم در ایران نیست، یعنی به هر اندازه که شمار کشته شده‌گان در اعتراض‌ها افزایش هم بیابد، بازهم آمریکا به این باور است که نظام موجود در خدمت منافع آن قرار دارد. چنانچه در عین حالی که نظام ایران سرگرم کشتن مسلمانان ایران بود، مسوولین امریکائی از محافظت از نظام سخن می‌گفتند: «یکی از مسوولین بلندپایه آمریکا روز یکشنبه در قصر سفید اعلان نمود که دولت‌اش در پی تغییر نظام ایران نیست.» (منبع: العربیه نت 17 نومبر 2019م) بنابر این انتظار نمی‌رود به دلیل اعتراض‌های نومبر 2019م در نظام ایران تغییری رونما شود، درست مانند آن که به دلیل اعتراض‌های سال گذشته هیچ تغییری در آن رخ نداد.

2. در خصوص لبنان: چنانکه گفتیم؛ در لبنان هم وابسته‌گان آمریکا حضور دارند و هم وابسته‌گان اروپا و این که گروه اول دست بالا را دارند که این خود بر اساس طریقه "حل وسط" زمینه کوتاه آمدن جانب ضعیف‌تر را فراهم می‌آورد. دو طرف در مورد حکومت تکنو سیاست و حکومت تکنوکرات اختلاف دارند! در هر حال؛ انتظار می‌رود آمریکا توازن قدرت را در لبنان تغییر دهد، طوری که پله وابسته‌گان به آمریکا سنگین بوده و در عین حال وابسته‌گان اروپا نیز تا حدودی وزن خود را داشته باشند و در ادامه به افکار و آراء مردم برای آرام نمودن اوضاع سهمی خواهد داد.

3. در خصوص عراق: آمریکا، عراق را تقریباً به گونه مستقیم، اما از پس پرده رهبری می‌کند؛ شمار کارمندان سفارت آمریکا در بغداد به 16 هزار تن می‌رسد که این افراد فعالیت تمام وزارت‌خانه‌های عراق، به ویژه عرصه‌های نفت و امنیت را زیر نظر دارند و این بزرگ‌ترین سفارت آمریکا در سراسر جهان به شمار می‌رود. آمریکا در عین حال پایگاه‌های زیاد نظامی در عراق دارد که مشهورترین آن پایگاه "عین‌اسد" در اُنبار است. آمریکا در ماه‌های اخیر رفت و آمد دیپلمات‌هایش را به عراق به شدت افزایش داد، مانند سفر غیرمترقبه پنس معاون رئیس جمهور به تاریخ 23 نومبر 2019م به پایگاه "عین‌اسد"، هنوز یک هفته از این سفر نگذشته بود که آمریکا مارک میلی فرمانده هیأت ارکان مشترک اردو/لشکر آمریکا را به تاریخ 27 نومبر 2019م به بغداد فرستاد و این خود دلیل پی‌گیری جدی اوضاع عراق توسط امریکاست، به ویژه با توجه به آن که عراق برای آمریکا از حساسیت زیادی برخوردار است، زیرا آمریکا این سرزمین را اشغال نمود و ادعا کرد که آن را به جانب شکوفایی سوق خواهد داد؛ در حالی که در عمل آن را به جانب بی‌ثباتی و پارچه‌پارچه شدن سوق داد.

در حال حاضر عراق درگیر بحران‌های پی‌درپی است و اگر اوضاع در آینده نزدیک آرام نشود، بعید نخواهد بود امریکا با استفاده از نظامیان اقدام به تغییر نکند و سپس افکار عامه را نیز در آن دخیل و سهیم کند، کاری که در مصر و سودان کرد! چنان‌چه دستگاه مبارزه با ترورزم در عراق مشاهده شد و این یک دستگاه و قدرت نظامی بزرگی است که امریکائیان آن را با بهترین امکانات نظامی مجهز کرده اند. این دستگاه در سیاست سرکوب اعتراض‌کننده‌گان دخیل نبود و به نظر می‌رسد اعتراض‌کننده‌گان در میدان "تحریر" این دستگاه را با چشم نجات بخش از شر سیاست‌مداران فاسد می‌نگرند، چنان‌چه تصویر بزرگی از ژنرال عبدالوهاب ساعدی، که یکی از فرماندهان این دستگاه بود و توسط عبدالمهدی برکنار شد، حمل می‌نمودند. انگار این دستگاه در نزد تظاهرکننده‌گاه برای حل و فصل قضایا قابل قبول است. این یک بعد مسأله بود، بعد دیگر این است که گردهمایی‌های نظامی را که امریکا در بغداد راه‌اندازی می‌کند و نماینده‌گان خود را برای مشارکت در آن می‌فرستد، به علاوه فعالیت‌های گسترده سفارت‌خانه‌اش در آنجا، همه و همه بیانگر آماده‌گی‌هایی است که امریکا برای استفاده از آن در صورت لزوم می‌گیرد.

استعفای عبدالمهدی و تعیین رئیس‌جمهور جدید تأثیری بر بهبود اوضاع و حل مشکلات نخواهد داشت و یک اقدام موقت است، به این معنی که سر زخم هم‌چنان باز است تا زمانی که مداوای درست و صحیح از راه برسد.

در هر حال؛ تحرکات مردمی در این سه سرزمین نقاط مثبتی دارد و نقاط منفی، نقاط مثبت آن این است که خودجوش است و هنوز در بیشتر موارد این ویژه‌گی را دارد و اما نقاط منفی آن این است که تا هنوز رهبری آن در دست افراد مخلصی به الله سبحانه و تعالی و صادق با رسول الله صلی الله علیه وسلم نیفتاده که راه آن را به جانب حاکمیت الهی باز کنند که همانا دولت حق خلافت راشد است. در صورتی که این تحرکات هم‌چنان عاری از رهبری مخلص به پیش رود و در نتیجه، عاری از هدایت لازم باقی بماند، در این صورت تمام تلاش‌ها و قربانی‌های آن هدر رفته و به تعبیر قرآن کریم؛ "مانند آن [زنی] که رشته خود را پس از محکم بافتن [یکی یکی] از هم می‌گسست" خواهد شد. هدایت‌گر واقعی به جانب راه درست همانا ذات پاک الهی است.

7 ربیع الآخر 1441 هـ.ق

4 دسمبر 2019 م